

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Invitatio ad peccatum, n. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

quidetur, illa adductio rei, non sunt latum ad majus, hoc est, intentum ad actiones ex se peccaminosa, sed indiferentes, nec illo modo expressa, vel tacita peccati acceptationes, ut rem accurate considerant patebit. Prior sententia est absolute probabilis; posterior aliquo modo probabilis videtur (ait Castrop.) sed eam Doctorum iudicio submitto. Submitto igitur & ego.

b Sanch. l. c. nu. 53. c Bonac. l. c. nu. 28. & 34. d Petr. Navarr. apud Castrop. mox citandum, e Castrop. t. tr. 6. d. 6. p. 5. n. 6.

Invitatio ad peccatum.

6. Invitare ad peccatum, consilium ve dare, culpam esse, nullus dubitat; sed quæstio gravis est, an interdum possit licet quis invitare ad peccatum minus, v. g. ad furtum, vel fornicationem, cum, qui omnino decrevit majus committere, v. g. homicidium, vel adulterium, quæsido alia via non appetet, qua omnino à peccato averti possit? quod in hac tractatione semper est supponendum.

7. Aliqui f negant, quia illud minus peccatum est (comparativum enim supponit positivum) ergo esset invitatio ad peccatum, quod nunquam licet; præterea, eligere minus peccatum, prætermittendo majus, culpa est, quamvis minor, ergo & illud confondere, seu ad illud invitare.

f Val. 12. d. 5. qu. 21. p. 4. Sæ ver. Peccatum n. 8. Cajet. 2. 2. q. 9. 78. art. 4. notab. 3. ad fin.

8. Aliqui concedunt, g quia illud minus peccatum, quamvis in se sit, & supponatur peccatum, tamen re-

latum ad majus, hoc est, intentum ad eum finem, ne majus committatur, concipit quandam æstimabilem botitatem, quæ est parentia majoris mali. Ad hanc igitur eligendam, si proximum in illis circumstantijs invites, ad bonum invitabis. Quare licet ratione peccantis, malum absolute illud sit, quia per ipsum stat, ne malum illud, etiam minus abiciatur; non tam ratione consulentis, seu invitantis, qui prudenter agit, avertendo proximum ab illo majori malo; avercio enim illa, seu deviatio à malo bona est.

g Sanch. l. 7. de matr. d. 18. uu. 15. multos citans, quibus adde Bonacim. d. 1. de Refut. q. 2. q. 7. n. 8. Basili. de Leon. l. 2. de matrim. c. 18. §. 5. n. 26. Vasq. in opusc. de scandalo d. 1. aliosq.

9. Aliqui distinguunt, h Si proximus est determinatus ad peccandum duplice illo peccato, v. g. decrevit furtum facere, & homicidium patrare; tunc licet ad, minus, v. g. ad furtum hortari, quia tunc non tu alicis ad hoc minus; jam enim ipse etiam hoc minus facere decreverat, sed avertis à majore: At si solum erat determinatus, majus peccatum committere, non potes ad minus alicere, quia aliceres ad culpam, quam ipse admittere non intendebat, quod propter rationes primæ sententiæ, non licet.

b Castrop. t. 1. tr. 6. d. 6. de Charit. p. 6. anu. 8.

10. Hæ tres sententiæ sunt satis probables, ob rationes probabiles, & doctos Authores, quibus irrituntur: In eo autem conveniens onines, licet posse afferri rationes de minori mali. Explico: furari quis vult; adulterare quis

quis appetit, occidere inimicum tentat. Possimus rationes ac motiva afferre, quæ probent, usuram, fornicationem, verberationem esse minorata mala, quām prædicta: nam sic non allicimus proximum ad malum, ne ad minus quidem, sed solum dicimus, illa minora mala esse, quod verum est; ceterum ipse deinde eligit minus malum, non vero nos ad electionem incitamus.

11. Dices: Ex secunda sententia sequeretur, posse te licet persuadere volenti furari à paupere, ut furetur à dñe, volenti furari à Petro centum, ut furetur à Paulo quinquaginta, volenti furari absolute, ut potius furetur à divite, quām paupere, & similia, quæ sunt dura, & contra justitiam: Si quidem tunc fieret damnum tertio, in illo minori furto. Confirmatur, quia etiam sequeretur, posse te licet persuadere volenti furari ab uno, ut furetur ab alio, quamvis æquali; quod etiam contra justitiam est.

Respondeo, esse contra justitiam, videtur aliquibus, i. unde idem te obligant ad restitutionem. Sed ego sequor doctissimum Vasq., l qui has sequelas concedit: quare liberat sic consulente à peccato, & à restitutione. Ratio est (inquit Vasquez) quia hoc genus consilij eo tendit formaliter, ne committatur majus peccatum. Ex quo sit, ut is, à quo latro furatur id, quod minus est, non sit rationabiliter invitus de eo, qui consilium præbuit, siquidem in causa fuit, ne majus peccatum committeretur. Non est igitur ratio ea, quam putat, & solvit San-

chez, quasi dicamus, tertio non inferri damnum à consulente (concedimus enim) sed dicimus, ipsum tertium non debere esse invitum contra hunc consulentem, utpotè suo consilio peccatum majus avertentem; esto, sit merito invitum contra latronem, cui tota malitia imputanda est.

i Sot. apud Vasq. mox citandum. 1
Vasq. opusc. de scand. art. 1. n. 14.

12. Ad confirmationem neganda prorsus est sequela, quia in malo æquali non appareat illa bonitas deviationis à majori malo, unde nec in materia justitiae, nec in alia consuli illud ullo modo potest. Quando quis decrevit patrare malum aliquod à quale, sic, volo occidere Petrum vel Franciscum, violare Antoniam, vel Catharinam, an possis consulere unum potius, quam aliud, dicam mox num. 64.

13. Vrges; at ex eadem sententia secunda sequeretur, posse te licet, volenti occidere patrem, persuadere, ut occidat non patrem, sed v. g. servum; volenti occidere Sacerdotem, ut occidat non Sacerdotem, volenti occidere Petrum, ut amputet brachium Paulo; multo magis, volenti occidere quempiam, ut eundem tantum vulneret, & similia. Respondeo, has sequelas esse absurdas docet Sanch, m alique, propter eandem rationem modo insinuatam, quia inferretur directe malum tertio injuste, etiam supponendo, aliam non affulgere viam, qua possit peccator ille averti à decreto malo. At Vasquez n expressè concedit, licet posse illud de abscissione membra, quæ est circa

est circa eandem personam, quæ in- cùlpam; at auxilium, seu cooperatio tendebatur occidi. Verum de alia per- sona, & de prædicta occasione servi, vel non Sacerdotis, & similibus vita- nōcumentis, loco aliorum, qui offendit intēdebantur, non loquitur. sed ejus ratio idem videtur probare; sem- per enim is, dum tendit formaliter ad amolēndam Dei offenditam, licet agiti, sine ulla obligatione restitutionis, & sine poena irregularitatis ex delicto, vel excommunicationis, si forte percussus possit Clericus; qui enim culpam non committit, peccata dignus nulla est. Ve- rum, quemadmodum Vasquez fo- lium respectu ejusdem personæ id re- solvit, ita resolutum & ego volo: re- spectu enim diversarum, nimis du- rum est, idem sine meorum lectorum approbatione velle concedere.

*m. Sanc. de matr. l. 7. d. 11. nn. 24.
n. Vafq. l. c. n. 13.*

14. Atque hæc de mero consilio, invitatione, persuasione: At si latro ita dicat: *Nisi tu me adjuves ad furandum minus à Petro, ergo furabor majus ab eodem Petro,* poterisne illum adjuva- re, si alia via non est furem avertendi à majore summa? Respondeo, o posse, quia dominus in re sua, & de qua potest disponere, censetur id velle, cum tuo hoc auxilio rem utilem pro illo geras. Quod si latro pari modo po- seat auxilium ad furandum minus ab hoc; secus, dicat se furaturum ab alio tertio majus, vel poscat auxilium ad vulnerandum Petrum; secus, eccl- iet Paulum; esto, posse modo supra dicto id consilere, non autem pote- aduare. Ratio est, quia consilium imper se tendit ad evitandam majorem

per se tendit ad ipsum peccatum, quod licet minus, peccatum tamen est, quod que sicuti committere tibi non conce- ditur soli, ita neque cum socio.

*o Vafq. ibi. lege item Dian. p. 5. tr.
7. ref. 19. fine. p. Vafq. ibi. n. 14.*

Cooperatio cum peccante.

15. Non est quæstione dignum, an possis cooperari in actione ipsa pecca- minosa proximi, v. g. in accipiendo aliena, in vito domino, in occidendo, in percutiendo innocentem; manife- stè enim tunc, ut num. præcedenti dictum est, complex esses peccati; sed quæstio, & quidem varia, ac frequen- tissimæ praxis est, an liceat cooperari cum actione proximi ex se indifferen- te, ex qua ipse sumit occasionem pec- candi: an v. g. liceat, scalas fenestræ ad- movere, quæ actio est ex se non mala, si scias, aliquem velle illa commodi- tate uti ad furandum, licet furtum tu nequaquam intendas.

16. Sit regula universalis: Ex cauſa rationabili, justa nimis, & propor- tionata, non committit peccatum, nec consequenter onus restitutionis con- trahit is, qui scienter participat, seu scienter cooperatur cum aliquo in a- ctione, quæ non est intrinsecè mala, sed in se considerata indifferens est, si ipse illam actionem ordinet ad finem bo- num, idest, vel ad suam necessitatem avertendam, vel ad suam utilitatem consequendam, quamvis alias ea ab- ditatur ad peccandum.

Hanc regulam quamvis plures im- pugnat, sequuntur tamen doctissi- mi plu-

